

Проарбітражна політика держави та її закріплення у нових ЦПК і ГПК

SAYENKO KHARENKO
NEWLAW FIRM

ВОЛОДИМИР ЯРЕМКО
СТАРШИЙ ЮРИСТ, АДВОКАТ,
FCIARB

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

НОВІ РЕДАКЦІЇ ГПК ТА ЦПК

Деталізують та встановлюють чіткі правила реалізації права на звернення до арбітражу та третейського суду

Запроваджують прогресивні норми щодо тлумачення угоди про передачу справи в арбітраж / третейський суд

Розмежовують терміни “арбітраж” та “третейський суд” та встановлюють нові правила арбітрабельності спорів

УГОДА ПРО ПЕРЕДАЧУ СПОРУ НА РОЗГЛЯД ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ (МІЖНАРОДНОГО АРБІТРАЖУ)

Арбітражна угода - це угода сторін про передачу до арбітражу всіх або певних спорів, які виникли або можуть виникнути між ними в зв'язку з будь-якими конкретними правовідносинами, незалежно від того, чи мають вони договірний характер чи ні [ст. 7 Закону Про МКА]

Третейська угода - угода сторін про передачу спору на вирішення третейським судом [ст. 2 Закону Про ТС]

Угода сторін про передачу спору на розгляд третейського суду (міжнародного комерційного арбітражу) допускається і має наступні процесуальні наслідки згідно з Господарським процесуальним кодексом

...

Суд відмовляє у відкритті провадження [ст. 175 ГПК]

Арбітраж

- За наявності рішення міжнародного комерційного арбітражу з **місцем арбітражу в Україні за відсутності відмови суду у видачі виконавчого документа**
- За наявності рішення міжнародного комерційного арбітражу з **місцем арбітражу за кордоном, якщо таке рішення визнане в Україні**

Третейський суд

- За наявності рішення третейського суду, **прийнятого в Україні за відсутності відмови суду у видачі виконавчого документа**

NB!

В усіх випадках лише, якщо таке рішення не було скасоване і розгляд справи в тому ж третейському суді чи міжнародному комерційному арбітражі не виявився **неможливим**

Суд залишає позов без розгляду [ст. 226 ГПК]

Арбітраж

Третейський суд

За наявності:

- угоди про передачу спору на розгляд третейського суду або комерційного арбітражу та
- заперечень відповідача щодо вирішення спору в господарському суді, поданих до першої заяви по суті спору до початку розгляду справи по суті

NB!

Суд має право визнати угоду про передачу спору на розгляд третейського суду або міжнародного комерційного арбітражу *недійсною, такою, що втратила чинність або такою, що не може бути виконана*

Суд закриває провадження у справі [ст. 231 ГПК]

Арбітраж

Третейський суд

У випадку, якщо після відкриття провадження у справі між сторонами укладено угоду про передачу спору на вирішення до міжнародного комерційного арбітражу або третейського суду

NB!

У підготовчому засіданні суддя з'ясовує, чи не бажають сторони передати справу на розгляд третейського суду або до міжнародного комерційного арбітражу

Суд має право визнати угоду про передачу спору на розгляд третейського суду або міжнародного комерційного арбітражу *недійсною, такою, що втратила чинність або такою, що не може бути виконана*

Наслідки укладення угоди сторін про передачу спору на розгляд третейського суду та арбітражу згідно з ЦПК

Цивільний процесуальний кодекс містить аналогічні положення щодо наслідків укладення угоди сторін про передачу спору на розгляд до третейського суду, передбачені в Господарському процесуальному кодексі

NB!

В той же час зазначені положення в Цивільному процесуальному кодексі не містять посилання на передачу спору в міжнародний комерційний арбітраж. У зв'язку з чим застосуванню підлягають загальні положення Закону України “Про міжнародний комерційний арбітраж” .

ТЛУМАЧЕННЯ УГОДИ ПРО ПЕРЕДАЧУ СПОРУ НА ВИРІШЕННЯ ДО ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ, МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ

Новими редакціями ГПК України та ЦПК України передбачено прогресивну норму про те, що будь-які неточності в тексті угоди та (або) сумніви щодо її дійсності, чинності та виконуваності повинні тлумачатися судом на користь її дійсності, чинності та виконуваності [ст. 22 ГПК, ст. 21 ЦПК]

У зв'язку з цим суди повинні будуть переглянути свою попередню позицію з цього питання

АРБІТРАБІЛЬНІСТЬ СПОРІВ (I)

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА АРБІТРАБІЛЬНОСТІ СПОРІВ

До міжнародного комерційного арбітражу за угодою сторін може бути переданий будь-який спір, що відповідає вимогам, визначеним законодавством України про міжнародний комерційний арбітраж, крім випадків, передбачених Законом [ст. 22 ГПК]

До міжнародного комерційного арбітражу можуть за угодою сторін передаватися:

- спори з договірних та інших цивільно-правових відносин, що виникають при здійсненні зовнішньоторговельних та інших видів міжнародних економічних зв'язків, якщо комерційне підприємство хоча б однієї із сторін знаходиться за кордоном
- спори підприємств з іноземними інвестиціями і міжнародних об'єднань та організацій, створених на території України, між собою, спори між їх учасниками, а так само їх спори з іншими суб'єктами права України **[ст. 1 Закону про МКА]**

АРБІТРАБІЛЬНІСТЬ СПОРІВ (II)

СПОРИ, ЯКІ НЕ МОЖУТЬ БУТИ ПЕРЕДАНІ ДО АРБІТРАЖУ ЧИ ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ

спори про визнання недійсними актів

спори про державну реєстрацію або облік прав на нерухоме майно, прав інтелектуальної власності, прав на цінні папери

справи про банкрутство та справи у спорах з майновими вимогами до боржника, стосовно якого відкрито провадження у справі про банкрутство

справи за заявами про затвердження планів санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство

справи у спорах щодо оскарження актів (рішень) суб'єктів господарювання та їх органів, посадових та службових осіб у сфері організації та здійснення господарської діяльності

справи у спорах між юридичною особою та її посадовою особою про відшкодування збитків

похідні вимоги щодо реєстрації майна та майнових прав, інших реєстраційних дій, визнання недійсними актів, що порушують права на майно (майнові права),

АРБІТРАБІЛЬНІСТЬ СПОРІВ (III)

СПОРИ, ЯКІ НЕ МОЖУТЬ БУТИ ПЕРЕДАНІ ДО АРБІТРАЖУ ЧИ ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ (продовження)

справи у спорах щодо реєстрації, обліку прав інтелектуальної власності, визнання недійсними, продовження дії, дострокового припинення патентів, свідоцтв, інших актів, що посвідчують або на підставі яких виникають такі права, або які порушують такі права чи пов'язані з ними законні інтереси

справи про визнання торговельної марки добре відомою

АРБІТРАБІЛЬНІСТЬ СПОРІВ (IV)

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ ДО АРБІТРАЖУ КОРПОРАТИВНИХ СПОРІВ

Справи у спорах, що виникають з корпоративних відносин, в тому числі у спорах між учасниками (засновниками, акціонерами, членами) юридичної особи або між юридичною особою та її учасником (засновником, акціонером, членом), у тому числі учасником, який вибув, пов'язані зі створенням, діяльністю, управлінням або припиненням діяльності такої юридичної особи, крім трудових спорів

Лише у разі виникнення спору з договору

Якщо такий договір укладено між юридичною особою та всіма її учасниками

АРБІТРАБІЛЬНІСТЬ СПОРІВ (V)

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ ДО АРБІТРАЖУ СПОРІВ У СФЕРІ ПРИВАТИЗАЦІЇ ТА ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

ДО МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ МОЖУТЬ БУТИ ПЕРЕДАНІ ЛИШЕ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ НАСТУПНИХ СПОРІВ

Спори, що виникають при укладанні, зміні, розірванні та виконанні договорів про публічні закупівлі

Справи у спорах щодо приватизації майна, крім спорів про приватизацію державного житлового фонду

АРБІТРАБІЛЬНІСТЬ СПОРІВ (VI)

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ ДО АРБІТРАЖУ АНТИМОНОПОЛЬНИХ СПОРІВ

ДО МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ МОЖУТЬ БУТИ ПЕРЕДАНІ ЛИШЕ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ НАСТУПНИХ СПОРІВ

Спори з відносин, пов'язаних із захистом від недобросовісної конкуренції, щодо: неправомірного використання позначень або товару іншого виробника; копіювання зовнішнього вигляду виробу; збирання, розголошення та використання комерційної таємниці; оскарження рішень АМКУ із визначених цим пунктом питань.

Спори з відносин, пов'язаних із захистом економічної конкуренції, обмеженням монополізму, захистом від недобросовісної конкуренції (в тому числі спори, пов'язані з оскарженням рішень АМКУ, а також справи за заявами органів АМКУ з питань, віднесених законом до їх компетенції)

АРБІТРАБІЛЬНІСТЬ СПОРІВ (VII)

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ТРЕТЕЙСЬКІ СУДИ ВСТАНОВЛЮЄ ДОДАТКОВИЙ ПЕРЕЛІК СПОРІВ, ЯКІ НЕ МОЖУТЬ ПЕРЕДАВАТИСЬ ДО ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ, ЗОКРЕМА ...

Справи, пов'язані з державною таємницею

Справи у спорах щодо нерухомого майна, включаючи земельні ділянки

Справи, коли хоча б одна із сторін спору є нерезидентом України

СПРИЯННЯ СУДАМИ МІЖНАРОДНОМУ АРБІТРАЖУ

ХТО:

**Компетентні
загальні
апеляційні суди
України**

КОЛИ:

**Після початку
арбітражного
процесу**

ЩОДО:

**Отримання заходів
забезпечення
позову**

**Отримання заходів
забезпечення
доказів або їх
одержання**

СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЩОДО МІЖНАРОДНОГО АРБІТРАЖУ

ХТО:

**Компетентні
національні суди
України**

КОЛИ:

**За загальним
правилом після
отримання
рішення
міжнародного
арбітражу**

ЩОДО:

**Оспорення постанови
про компетенцію як
питання попереднього
характеру**

**Оспорення рішення
арбітражу**

**Виконання рішення
арбітражу в Україні**

СПРАВИ ПРО ОСПОРЮВАННЯ РІШЕНЬ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ

КЛЮЧОВІ ЗМІНИ ЮРИСДИКЦІЙНОГО ХАРАКТЕРУ

Попередній порядок

Новий порядок

КОМПЕТЕНТНІ СУДИ

Місцевий загальний суд за
місцезнаходженням арбітражу

Апеляційний загальний суд за
місцезнаходженням арбітражу

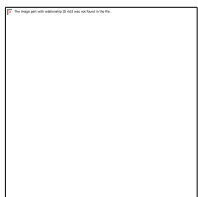
ІНСТАНЦІЙНИЙ ПЕРЕГЛЯД

- Апеляційний загальний суд
- ВССУ
- Верховний Суд України

- Касаційний цивільний суд
Верховного Суду

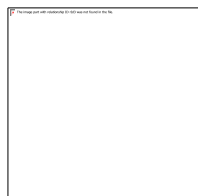
СПРАВИ ПРО ОСПОРЮВАННЯ РІШЕНЬ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ

НОВІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ

**МОЖЛИВІСТЬ СПІЛЬНОГО РОЗГЛЯДУ ЗАЯВИ ПРО
СКАСУВАННЯ РІШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО
АРБІТРАЖУ ТА ЗАЯВИ ПРО НАДАННЯ ДОЗВОЛУ НА
ПРИМУСОВЕ ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ АРБІТРАЖУ (ДЛЯ РІШЕНЬ,
ВИНЕСЕНИХ В УКРАЇНІ) [ст.ст. 457, 482 ЦПКУ]**

очікується, що це дозволить уникнути повторного розгляду судами одних і тих же питань та відповідних затримок у процедурі виконання арбітражного рішення

**ВРЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ ОСКАРЖЕННЯ ПОСТАНОВ
МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ ПРО НАЯВНІСТЬ У
НЬОГО КОМПЕТЕНЦІЇ (У ВИПАДКУ, ЯКЩО МІСЦЕ АРБІТРАЖУ
ЗНАХОДИТЬСЯ В УКРАЇНІ) [ст. 461 ЦПКУ]**

враховуючи положення Закону України Про міжнародний комерційний арбітраж, рішення апеляційного загального суду з цього питання не підлягає оскарженню

СПРАВИ ПРО ОСПОРЮВАННЯ РІШЕНЬ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ

НОВІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ

ВРЕГУЛЬОВАНО ПРОЦЕДУРУ ЗУПИНЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ З РОЗГЛЯДУ ЗАЯВИ ПРО СКАСУВАННЯ РІШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ ТА НАДАННЯ АРБІТРАЖУ МОЖЛИВОСТІ ВІДНОВИТИ АРБІТРАЖНИЙ РОЗГЛЯД ДЛЯ УСУНЕННЯ ПІДСТАВ ДЛЯ СКАСУВАННЯ РІШЕННЯ [ст. 457 ЦПКУ]

Врегульовані процесуальні аспекти відновлення арбітражного розгляду для усунення підстав для скасування рішення додатково до положень ч. 4 ст. 34 Закону України Про міжнародний комерційний арбітраж

СПРАВИ ПРО ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ

КЛЮЧОВІ ЗМІНИ ЮРИСДИКЦІЙНОГО ХАРАКТЕРУ

Попередній порядок

Новий порядок

КОМПЕТЕНТНІ СУДИ

Місцевий загальний суд за
місцезнаходженням арбітражу

Апеляційний суд, юрисдикція
якого поширюється на місто Київ

ІНСТАНЦІЙНИЙ ПЕРЕГЛЯД

- Апеляційний загальний суд
- ВССУ
- Верховний Суд України

- Касаційний цивільний суд
Верховного Суду

СПРАВИ ПРО ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ

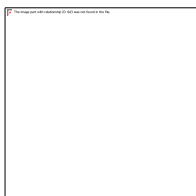
КЛЮЧОВІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ НОВЕЛИ

Процесуальні можливості витребування доказів

Врегулювання питання стягнення у іноземній валюті та стягнення відсотків (пені)

Встановлення процедури для добровільного виконання рішення арбітражу

Провулок Музейний, 10
м. Київ 01001, Україна

тел. +38 044 499 00 00

Email: info@sk.ua

sk.ua